

VARSINAIS-SUOMEN PERINNEMAISEMIEN NYKYTILA

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen
Centre for Economic Development, Transport and the Environment

SISÄLTÖ

Käsitteitä

Perinnebiotooppien uhanalaisuus Suomessa

Luontodirektiivin luontotyypit ja niiden tila Suomessa

V-S:n perinnebiotooppien inventointitilanne

V-S:n perinnebiotooppien hoitotilanne

Tulevaisuus

PERUSKÄSITTEITÄ (MH 2018: Tavoitteet teoiksi)

Kulttuurimaisema

- Kulttuurimaisemat ovat ihmisen ja luonnon prosessien yhteisvaikutuksena syntyneitä kokonaisuuksia. Yläkäsite, joka pitää sisällään perinnemaisemat, arvokkaan rakennusperinnön ja muinaismuistot.

Kulttuuriympäristö

- Koko se fyysinen ympäristö, jonka ominaispiirteet ilmentävät kulttuurin vaiheita sekä ihmisten ja luonnon vuorovaikutusta. Kulttuuriympäristöön liittyy lisäksi ihmisten aineeton suhde elinympäristöönsä ennen ja nyt: ympäristölle annetut merkitykset, tulkinnat ja sen erilaiset nimeämiset.

PERUSKÄSITTEITÄ

Perinnemaisema

- Maisemallinen kokonaisuus, johon kuuluvat perinnebiotooppien lisäksi rakennukset ja muut rakenteet, jotka liittyvät kyseisen alueen historialliseen maankäyttöön.

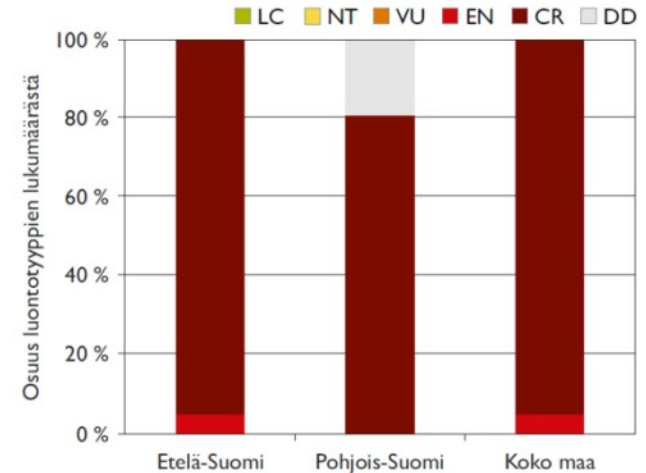
Perinnebiotoopit

- Perinteisen karjatalouden ylläpitämiä ja muovaamia monimuotoisia luontotyyppejä, jotka vaativat säilyäkseen pysyvää hoitoa, useimmiten laidunnusta tai niittoa sekä puuston ja pensaskerroksen raivausta.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
 Närings-, trafik- och miljöcentralen
 Centre for Economic Development, Transport and the Environment

Perinnebiotooppien luontotyyppien uhanalaisuus (Lutu, IUCN)

- 42 tyyppiä arvioitiin: 100 % uhanalaisia
- Uhanalaistumisen syinä niitto- ja laidunkäytön loppuminen, myös pellonraivaus ja metsittäminen
- Esimerkkejä uhanalaisista luontotyypeistä:

Karut pienruohokedot (CR)

Suursarameren-rantaniityt (CR)

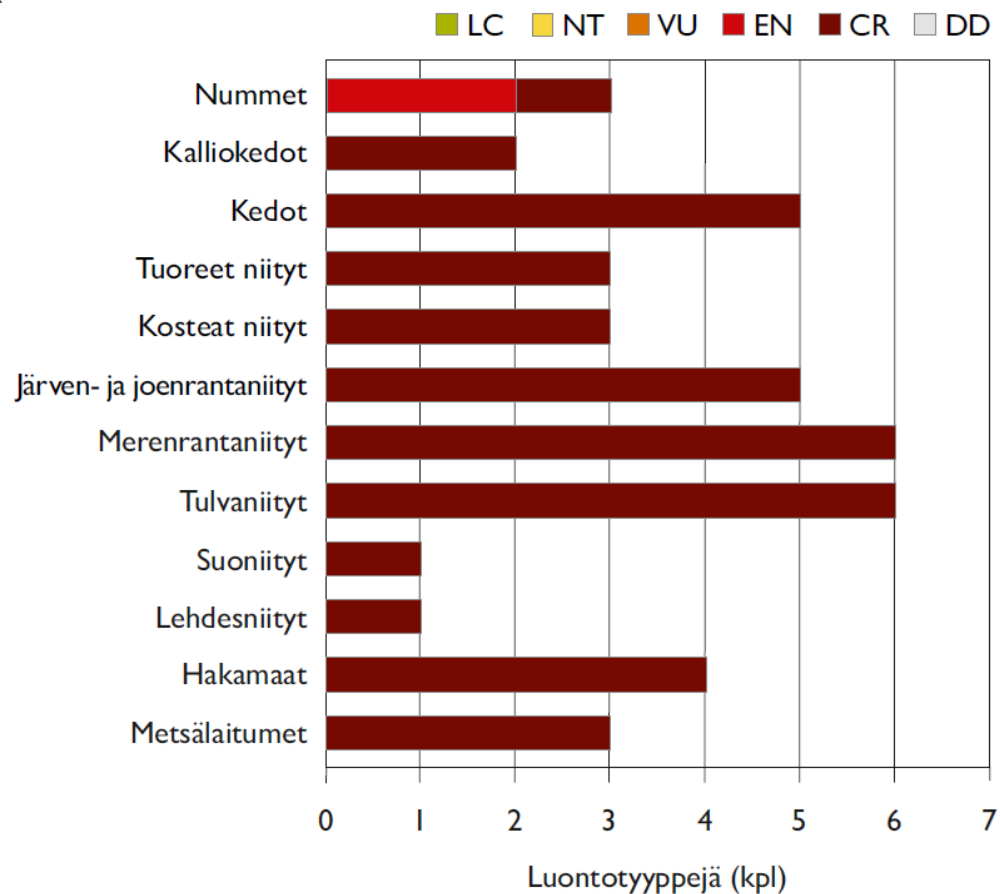

Lehtipuuhaat (CR)

Kaikki perinnebiotoopit uhanalaisia

- Suurin osa äärimmäisen uhanalaisia
- Lähes kaikilla tyypeillä väheneminen on ollut yli 90 % 1960-luvulta nykypäivään

Luontodirektiivin luontotyyppien tila Suomessa 2013-2018

- Luontotyypit pitkälti päällekkäisiä Lutu-tyyppien kanssa (kts. inventointiohjeistuksen liitetaulukko)
- Kuuden vuoden välein EU:lle tehtävä raportointi
- Nummet, niityt ja pensastot –luontotyyppiryhmässä ”liikennevalot” vähemmän punaisia kuin v. 2007-2012
- Mukana myös aitoja muutoksia, esim. merenrantaniityt, jonka tila nyt epäsuotuisa riittämätön
- Useilla tyypeillä pinta-aloissa parannusta tiedon lisääntymisen myötä, ei todellista muutosta

Boreaalinen 2019					Alpiininen 2019					Itämeri 2019					Boreaalinen 2013					Alpiininen 2013					
Levinneisyys	Pinta-ala	Rakenne ja toiminta	Tulevaisuus	Kokonaisarvio	Levinneisyys	Pinta-ala	Rakenne ja toiminta	Tulevaisuus	Kokonaisarvio	Levinneisyys	Pinta-ala	Rakenne ja toiminta	Tulevaisuus	Kokonaisarvio	Levinneisyys	Pinta-ala	Rakenne ja toiminta	Tulevaisuus	Kokonaisarvio	Levinneisyys	Pinta-ala	Rakenne ja toiminta	Tulevaisuus	Kokonaisarvio	
FV=	U1+	U1+	U1	U1+											FV	U1+	U2=	U1+	U2+						
FV=	U1=	U2=	U2-	U2=					MAR						U1=	U2-	U2-	U2-	U2-						MAR
FV=	U1=	U2=	U2	U2=											FV	U2-	U2-	U2-	U2-						
U1=	U1=	U2=	U2	U2=											U2=	U2-	U2-	U2-	U2-						
FV=	U1=	U2=	U2	U2=					MAR						U2=	U2-	U2-	U2-	U2-						MAR
FV=	U1=	U2=	U2	U2=											FV	U2-	U2-	U2-	U2-						
U1=	U1=	U2=	U2	U2=											U1=	U2=	U2=	U2	U2=						
FV+	FV=	U1=	U1	U1+	FV=	FV=	FV=	FV	FV=						FV	XX	U1=	U1	U1=	FV	FV	FV	FV	FV	FV
FV=	FV=	U2=	U2	U2=					MAR						U1=	U2=	U2-	U2	U2-						MAR
U1=	U1=	U1=	U2	U2=											U2=	U2-	U2-	U2	U2-						
XX	XX	XX	XX	XX											U2=	U2=	U2-	U2	U2-						
FV=	U2-	U2=	U2	U2-											U1=	U2=	U2=	U2	U2=						
FV=	U1=	U2=	U2	U2=											U1=	U2=	U2-	U1	U2-						

INVENTOINTITILANNE VARSINAIS-SUOMESSA

- Inventoituja alueita n. 5000 ha, yli 1000 kohdetta (v. 2000 yht. 3000 ha, 448 kohdetta)
- Inventointien tarkkuus vaihtelee → arvoluokka usein määrittämättä tai päivittämättä

PERINNEBIOTOOPIT SUOJELUALUEILLA

- **Valtion luonnonsuojelualueilla hoidetaan 3500-4000 ha, näistä eniten Lounais-Suomessa**
- **Yksityisillä suojelualueilla pb yli 12 000 ha, mikä osa näistä V-S:ssa?**
- **Sijainti suojelualueilla ei takaa hoitoa**

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen
Centre for Economic Development, Transport and the Environment

PERINNEBIOTOOPPIEN HOITOTILANNE VARSINAIS-SUOMESSA

- Maatalouden ympäristökorvaus
- v. 2018 perinnebiotooppeja n. 2200 ha
- v. 2018 arvokkaita perinnebiotooppeja n. 2850 ha
- Yhteensä hoidossa 5050 ha
- Luonnonlaitumia n. 680 ha
- Yksittäisiä tukien ulkopuolisia kohtia

PERINNEBIOTOOPPIEN HOITOTILANNE VARSINAIS-SUOMESSA

- **18 yhdistyksellä sopimusalueita:
Parainen, Lieto, Kaarina, Masku,
Taivassalo, Kemiönsaari, Salo, Laitila ja
Uki**
- **Turunmaan osuus maksetusta
kokonaistuesta yli milj. €/v**

Momasopimusten hakemukset/ määrät/ ha/ maksetut tuet

Sopimuksen alkamisvuosi	Uusia sopimushakemuksia/	Myönteiset sopimuspäätöks	Tukihakemuksen jättäneiden tilojen määrä	Maksun perusteena käytetty kokonaisala/ha	Maksettu kokonaistuki hakuvuosina/ €
2015	361	334	258	4671,25	2491649,92
				Luonnonlaitumet 346,07	
				Pb 1719,86	
				Arvokas pb 2605,32	
2016	96	83	300	5267,54	2791142,57
				Luonnonlaitumet 465,12	
				Pb 1983,46	
				Arvokas pb 2818,96	
2017	47	43	319	5528,19	2925872,75
				Luonnonlaitumet 587,01	
				Pb 2088,05	
				Arvokas pb 2853,13	
2018	51	42	328	5731,95	?
				Luonnonlaitumet 676,78	
				Pb 2203,26	
				Arvokas pb 2851,91	
Sopimuksia yht. voimassa 502 kpl					

PERINNEBIOTOOPPIEN TULEVAISUUS

- **Koko maan päivitysinventointeihin on saatu rahoitusta 200 000 €/v/3 v**
- **V-S:n osuus v. 2017-2019 35-45 000 €, mutta htkk niukasti**
- **Inventointeja ulkoistettu (Silvestris Oy ja Liina Salonen)**

PERINNEBIOTOOPPIEN TULEVAISUUS

- v. 2019 kohteet Salo-Kemiönsaari ja Vakka-Suomi
- Hajanaisia kohteita myös muualla
- Toiveena, että kaikkien tahojen tekemät pb-inventoinnit annetaan ELY:lle tiedoksi ja mielellään paikkatietoaineistona

PERINNEBIOTOOPPIEN TULEVAISUUS

- Perinnemaisemat kiinnostavat
- Mitä uusi hallitusohjelma tuo tullessaan?
- 100 milj. € luonnonsuojeluun
- Pb osa elinympäristöjen tilan parantamis-hanketta

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Närings-, trafik- och miljöcentralen

Centre for Economic Development, Transport and the Environment

PERINNEBIOTOOPPIEN TULEVAISUUS VARSINAIS-SUOMESSA

- Perinnemaisemien tärkeyteen on havahduttu myös V-S:ssa
- Maamme arvokkaimmat perinnebiotoopit
- Nummet, kedot, lehdesniityt, jalopuuhakamaat, tuoreet niityt
- Suuri potentiaali, joka odottaa löytäjänsä

**Maatalouden
ympäristökorvaus: 30 000 ha
hoidossa**

**Hoidettavaa
alaa lisää ja
tehokkaampaa
kohdennusta
arvokohteille**